

Pět stran (a příloha) ze Slovenska!

10. 10. 2013

pÚvodní foto / Z Multikulturního Polska * Zpráva z cesty / L. Lichého a J. Nováka do Polska

na „plenér“ * Recenze s ukázkami / Miloslav Martenek: „Humor není žádná sranda“ * Příloha / Pred a Po * KdoKdyKde(a)Co / Vaněk, Kemel, Humorest (!); Slíva; Salony * Knihy / II. světová válka: Bryant + Jefimov * Ze Slovenska / Znovu: **Nové Město nad Váhom + Kremnice**; Našinci v Cartoon Gallery; Zemřel **Koloman Leššo** * Fotofejeton / Jurkase+Koutka z vernisáže **Saint Pitry** * O humoru / Z českého tisku * Dokument / Mark Bryant v Písku * Kalendarium * Časopisy / Eulenspiegel č. 10 * Ze světa / Polsko, Chorvatsko, Slovensko, Japonsko *

Dokument / dr. Kesner o Pitrovi * Aktualita / Na Kantorka do Tanvaldu; na Koštýře do Odolena Vody * Komiks-News / #259 * Výsledky / Argentina * Propozice / Maďarsko, Irán, Čína * aj

Týdeník České Unie Karikaturistů * XI. ročník
(Zprávy ČUK č. 549/550) <http://www.ceska-karikatura.cz>

e-Číslo 2013 - 41/42

OBRÁZKY: LUCZYŃSKI, LITINSKIJ, JEFIMOV, POHLEOVÁ, SLÍVA, MARTENEK, LEŠŠO, TURKULEC, LORIOT, BECK, ZAK, NEL, KEMEL, TOMASCHOFF, KANTOREK, FELIX, SEKIGUCHI, GRZONDZIEL, LARS, KOŠTÝŘ, AJ.

pÚvodní snímek / Z polského města **Żyrardów**

Multikulturní Poláci v **Żyrardowě** - aneb vyhrál **Slawek Luczyński**, ale uznání došel i e-GAG České unie karikaturistů (českou účast na výstavě jsme obrazem zachytili v minulém čísle). Nejen pěkný katalog (70 stran) přišel teď do redakce našeho e-časopisu, ale zároveň i dva **diplomy** podepsané starostou města, z nichž jeden brzy ozdobí redakční stěnu (trochu nezaslouženě, české účasti jsme valně nepomohli). Z katalogu s obrázky na téma „tyglík národů“ anebo „zmatení jazyků pod babylonskou věží“ jsme vybrali základní informaci - snímek, pořízený vzápětí po zasedání poroty: celou jury **IV. ročníku „Manufaktury Satyry“**. . **Zleva:** hlavní motor projektu **Zbigniew Kolaczek**, **Jacek Frankowski** a **Jaroslav Szafaryn** (vedoucí kulturního odboru města). Čestný předseda SPAKu Jacek drží v ruce výsledek celého jednání: hlavní cenu získal **Slawek Luczyński** (Pabianice). Jeho obrázek na téma „**Multikulturnost**“ si můžete prohlédnout ve větší verzi uvnitř tohoto čísla spolu s dalšími několika snímky z města „**fabryk, ideálu, ogród**“ (a nyní také) **wielokulturowości**“ (gag)

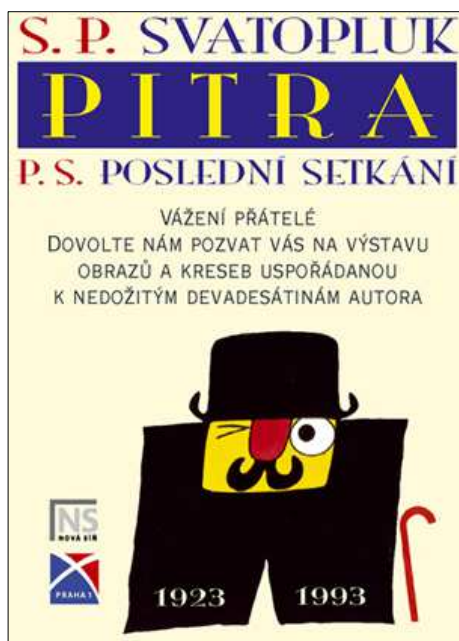
Dost početný byl hlouček vrstevníků autora, který se sešel v renomované Nové síni na Novém Městě pražském k (de facto) rozloučení s dílem St. Pitry. Početný vzhledem k tomu, kolik přesomdesátníků s pohnutým životem výtvarníka je dnes ještě schopno vyrážet ze svého doupěte. Početnější byl 24. září zástup zvědavců, kteří o Pitrovi sice slyšeli a hlavně četli, avšak takto přehledným způsobem jen těžko mohli kdy jeho tvorbu přehlédnout.

Hlavatý, Vilgus, Born i další postavy naší výtvarné scény 60. let přišly poděkovat neúnavné a optimistickým úsměvem ve tváři proslulé manželce Ireně Pitrové, která se o výstavu zasloužila, ale - jak se dočtete v úvodním slově z pera výtvarného teoretika *Ladislava Kesnera* - také se naposled rozloučit s Pitrovým dílem. V síni nechyběli místopředsedové ČUKu *Kobra* a *Dostál*, ani *Jurkas* a *Koutek*, ani *Gagmen*... Právě oba zmínění fotoreportéři tady čtenářům e-GAGu předkládají pár svých snímků ze zahájení a my je ještě v závěru doplníme o výňatky z Kesnerova textu, který nejen že zasazuje Pitru do prvních let skupiny *Polylegan*, ale nachází až neuvěřitelné souvislosti - ba protiklady - v jeho životním i výtvarném osudu.

Konečně: v tomto čísle GAGu najdete další takový protiklad - vždyť právě v Nové síni před Pitrou z USA nedávno vystavoval velký politický karikaturista komunistického režimu, před nímž Pitra utíkal - *Jefimov* ze SSSR (více o tom na jiném místě) (ih)

rou z USA nedávno vystavoval velký politický karikaturista komunistického režimu, před nímž Pitra utíkal - *Jefimov* ze SSSR (více o tom na jiném místě) (ih)

Vybráno z vernisážového projevu dr. Ladislava Kesnera předneseného manažérkou Galerie Nová síň Markétou Polákovou:

„Mnozí z vás byli pozváni na vernisáž této výstavy pozvánkou, v níž je obrázek téměř sveřepě vypadajícího muže v černém obleku a klobouku, muže s knírem a jedním upřeně zírajícím okem. Červený nos a vpravo opřená červená hůl. Tak se sám kolem roku 1963 v Torontu zobrazil umělec, jehož výstavu nyní zahajujeme“.

„U karikaturisty nepřekvapuje (...) že sám k sobě nebude nijak výtvarně lichotivý a milosrdný (...) K původnímu autorskému obrázku jsme připojili jen dvě data (1923 - 1933) na černých kalhotách postavy. Jsou to přirozeně data informující o trvání a délce umělcova života. Ale navíc je tu i slovní a významová hříčka. Iniciály S a P představují Svatopluka Pitru, ale i obráceně **PS**. Jako „*Post Skriptum*“ uzavírající naše dopisy a také jako „*Poslední Setkání*“. Doufám, že by sám umělec nebyl proti této glose.“

„**Post Skriptum - Poslední Setkání** je jakýmsi vyjádřením našeho rozhodnutí představit Pitrovo dílo u nás naposledy. Byly zde předchozí výstavy v letech 1991, 2007 a 2010. Již dnes je ovšem jméno Svatopluk Pitra jménem známým jen nevelkému okruhu specializovaných zájemců a historiků. Což, jak ovšem dobře víme, nic neznamená pro budoucnost...“

„Vždy mne fascinovala podivná analogie mezi *osudem karikaturisty* a tak říkajíc *karikaturou jeho osudu* (...) Pitruv život je naplněn maximem protikladů. Narodil se v malé vesničce a

svůj život uzavřel v obrovské světové megapoli. Začínal jako ryze technický kreslíř v továrně a život prožil jako malíř, ilustrátor a tvůrce animovaných filmů, jako spoluautor oceněný *Zlatým lvem* v Benátkách. (...) Bylo v něm všechno: od nadšení po beznaděj, od cílevědomosti po úplnou deziluzi, od podmíněných úspěchů po nečekané pády, od uznání po naprostou anonymitu. „

„Byla to řada jmenných a institucí a úkolů, které jej v Kanadě a Americe potkaly, potěšily i hluboce zklamaly, povzbudily i znechutily, které sahají od filmařiny až po nejrůznější hříčky (...) Je příznačné až tragicky symbolické, že vše mělo vyvrcholit jeho návratem do vlasti s přítelkyní *Irenou*, která za ním přijela do New Yorku 14. srpna 1968. Za týden pak bylo po všech snech a plánech.“

„Pro svoje osobité a nezaměnitelné umění a pro svůj téměř alegorický osud českého karikaturisty v době totality. Pro svůj osud rozdvojené české a americké tváře, kterou až dojemnou směs krutosti a laskavosti, kritického i laskavého pohledu stvořil sám o své osobě, když vytvořil své americké logo. Mužík v černém obleku a klobouku s holí, knírem a červeným nosem, jedním okem pronikavým a druhým s posměšným mrknutím.

Má pod sebou anglický nápis ART TIP Dewsign. Tedy obráceně čteno: PITRA.“ (L. K.)

Snímky: **Roman Jurkas a Jan Koutek**

O Novomestský osteň sa uchádzali prvýkrát karikaturisti z celého sveta

Prvýkrát v histórii bol tohoročný festival kresleného humoru a satiry Novomestský osteň s prívlastkom medzinárodný. Ako nás informoval riaditeľ podujatia Ing. Vladimír Pavlík, zúčastnili sa na ňom súťažiaci z **30 krajín** Európy, Ázie a Ameriky. V piatok 20. septembra popoludní vyhlásili najlepších autorov. Víťazné trofeje si odniesli Jozef Grušpíer (SR), Jiří Srna (ČR) a Konstantin Kazančev (Ukrajina) *) Pri tejto príležitosti bol vydaný katalóg Bienále Novomestský osteň.

*) Výsledky jsme přinesli v minulém čísle.

Text: **Milan Kupecký**, Nové Zámky,

Nahore snímky ze zasedání poroty soutěže: „**Vybíráme... vybíráme... Už je vybráno!**“

Až dole snímek Milana Kupeckého z vernisáže posoutěžní výstavy a ceremoniálu vyhlášení vítězů.

Ředitelem „**Ostnu**“ je **Vladimír Pavlík**, známý karikaturista a častý účastník mezinárodních festivalů cartoons

je mj. i slovenským rekordmanem v rychlokreslení (zapsaný i v *Guinessovej knihe rekordov*).

Slováci v rozletu!

Už je to tak - Na Slovensku se koná více soutěží a společných výstav (určitě přinejmenším v přepočtu událostí na jednoho cartoonistu) než v České republice!

K tradičním dvěma mezinárodním soutěžím v **Prešově** a k bienále v **Kremnici** se přidávají regionální výstavy v řadě slovenských měst, které poslední dobou otvírají svá okna i soutěživým zahraničním hostům.

Nezávisle na *Slovenské únii karika-*

turistů si po zemi rozdrobené místní spolky a tvůrčí skupiny získávají a poté užívají podpory úřadů a sponzorů v místě svého působení.

V České republice se naopak bez ČUKu neděje nic podstatného a když se pak současně z **Písku** a **Hradce Králové** vytratilo nadšení, zůstali jsme bez velké mezinárodní přehlídky (přes veškerou snahu jabloneckého Jiřího Srny). Jediné, co nás může „utěšovat“ je, že **Praha** (od konce Vyjídákova *ForProFóru*) je na tom v tomto směru dnes stejně jako **Bratislava**. Ať žijí (a konají) „**malí pořadatelé!**“ **(G-men)**

Prešovské pivo už je letos dopito, ale valchování mozků tam právě vrcholí! 30. září byla uzávěrka soutěže a za týden se sjede, ba sletí mezinárodní jury. ^{E-}**GAG bude u toho!**

European Cartoon Gallery

Karol Čizmazia shrnul svou dosavadní galerijní činnost do seznamu zatím vystavujících autorů na jeho ECG - <http://www.cartoongallery.eu>

Je ovšem více než pravděpodobné, že než se tento seznam významných světových tvůrců cartoons dostane před vaše oči, bude už zastaralý a další jména (a díla) v galerii přibudou.

Českého cartoonistu zaujme nejen velký počet slovenských výtvarníků, ale i jména z České republiky (abecedně): **Barták, Kovařík, Matuška, Slíva a Zábranský**. Ze členů ČUKu ještě **Taussig, Tomaschoff** a čerstvě přibyl **Torma**

Alberto MORALES AJUBEL (ES), Milan ALASEVIC (SI), Fanney ANTONSDOTTIR (IS), Jozef **BABUSEK – SCHEK (SK)**, Marian **BACHRATY (SK)**, Stefan **BANAS – GOLES (SK)**, Miroslav **BARTAK (CZ)**, Jozsef Sandor BEKESI – JOE (HU), Ladislav **BELICA (SK)**, Medi BELORTAJA (AL), Vladimiras BERESNIOVAS – VLABER (LT), Viktor BOGORAD (RU), Angel BOLIGAN CORBO (MX), Marcin BONDAROWICZ (PL), Steve BONELLO (MT), Bernard BOUTON (FR), Huseyin CAKMAK (CY), Nicoletta CECCOLI (SM), Constantin CIOSU, (RO), **Karol CIZMAZIA (SK)**, Andy DAVEY (GB), Marco DE ANGELIS (IT), Oleg DERGACHOV (CA), Luc DESCHEEMAER / O-SEKOE (BE), Stefan DESPODOV (BG), Siri DOKKEN (NO), Darko DRLJEVIC (ME), Rainer EHRT (DE), Alessandro GATTO (IT), Gerhard GEPP (AT), Jerzy GLUSZEK (PL), Oleg GOUTSOL (UA), Musa GUMUS (TR), Geza HALASZ (HU), Riber HANSSON (SE), Nikola HENDRICKX (BE), Aristides HERNANDEZ – ARES (CU), Arkadzi HURSKI (BY), **Fero JABLONOVSKY (SK)**, Dusan **JUNEK (SK)**, Marián KAMENSKY (AT), Kazo **KANALA (SK)**, Vladimír KAZANEVSKY (UA), Yuri KOSOBUKIN (UA), Lubomír **KOTRHA (SK)**, Michael KOUNTOURIS (EL), **Bretislav KOVARIK (CZ)**, Vojtech **KRUMPOLEC (SK)**, Viktor **KUBAL (SK)**, Pawel KUCZYNSKI (PL), Firuz KUTAL (NO), Malgorzata LAZAREK (PL), Pol LEURS (LU), Slawomir LUCZYNSKI (PL), Zarko LUETIC (HR), Riina MAIDO (FI), Cristian MARCU (RO), Pavel **MATUSKA (CZ)**, Veruna **MELCAKOVA – JUNEKOVA (SK)**, Nani MOSQUERA (CO), Miroslav **MOTYCIK – MIME (SK)**, Urmas NEMVALTS (EE), Vangelis PAVLIDIS (EL), Olga **PAZERINI (SK)**, Bobo **PERNECKY (SK)**, Marlene POHLE (DE), Dusan **POLAKOVIC (SK)**, Jordan POP-ILIEV (MA), Willem RASING (NL), Cristina SAMPAIO (PT), Juli SANCHIS AGUADO – HARCA (ES), Alexander SERGEJEV (RU), Hallvard SKAUGE (NO), Jiri **SLIVA (CZ)**, Igor SMIRNOV (RU), Oliver **SOLGA (SK)**, Borislav STANKOVIC – STABOR (RS), Agim SULAJ (IT), Constantin SUNNERBERG (BE), Achille SUPERBI (IT), Ernest **SVRCEK (SK)**, Robert Laszlo SZABO – MARABU (HU), Pavel **TAUSSIG (DE/SK)**, Ross THOMSON (GB), Jan **TOMASCHOFF (DE)**, Laco **TORMA (SK)**, Ivailo CVETKOV (BG), Sergej TUNIN (RU), Omar TURCIOS (CO), David VELA (ES), Jozef **VYDRNAK (SK)**, Silvan WEGMANN – SWEN (CH), Vlasta **ZABRANSKY (CZ)**, Dana **ZACHAROVA – JARUNKOVA (SK)**, Michail ZLATKOVSKY (RU), Viliam **ZIVICKY (SK)**.

Seznam je důkazem velmi dobré orientace kurátora Cartoons Gallery v žánru, především v jeho současné podobě. Za jmény některých autorů si dokonce ani znalec nedokáže z hlavy představit nejen tvář, ale ani typickou kresbu zmíněného karikaturisty (severské státy, Island, Pobaltí). **Karol Čizmazia** se zatím až na malé přesahy (Ares, Boligan, Mosquera, Turcios) soustřeďuje na evropskou scénu, čímž divákovi zjednodušuje orientaci. Chybí tu proto nejen několik solidních čínských a jihokorejských a dalších pár dobrých tvůrců cartoons z Asie, kam se zvolna přesouvá těžiště dění v žánru. Nu a samozřejmě z Latinské Ameriky, kde se zvlášť daří portrétistům.

Časem by zřejmě stálo za to získat pro Gallery i profily s ukázkami historických děl často už nežijících legendárních kreslířů 50. a 60. let - ať už z USA a Anglie - okruhy New Yorkeru (Steinberg, Addams, Cobeau, Partch, Sokol...) a Punche (Thelwell, Larry), tak z Francie (Henry, Mose, Peynet, Effel, Siné, Sempé, Ungerer, Bosc, Chaval...) i Belgie (Folon) či Švýcarska, Rakouska + Německa (Canzler, Fehr, Spahr, Moser, Rauch, Hanel, Steiger, Flora, Haitzinger...) Doplnil by se tak obraz žánru v jeho především euroatlantickém vývoji, získal by na vnitřní dynamice - vždyť mezi autory byli víceméně současníci zde již zařazených domácích tvůrců jako jsou Kubal nebo Zábranský

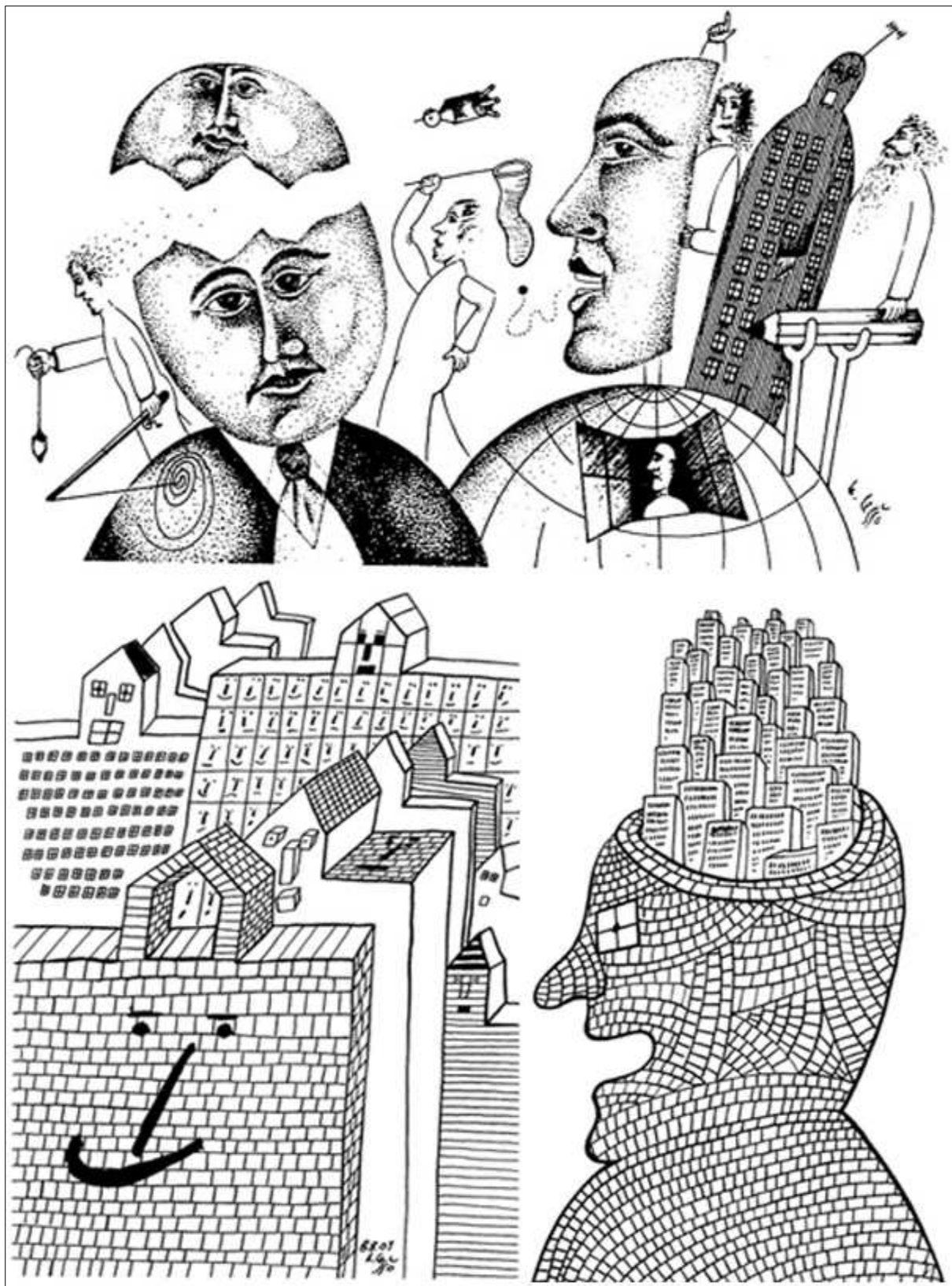
„Před a Po“ v Piešťanoch atd...

Spanilá cesta vtipů pro Lidové noviny před rozdělení Slovenska a Česka a dalších kreseb **Vladimíra Jiráňka** a **Fedora Vica** otiskovaných po tomto rozdělení pokračuje po Slovenské republice. Výstava **PRED a PO** zahájí „Týždeň českého divadla v Bratislave“ s vernisáží 4. 11. 2013. Bude ji doprovázet pěkný útlý katalog, jak ho známe už z předchozích zastávek výstavy - ovšem upravený k této příležitosti (viz níže!) Mezitím už výstavu hostily lázeňské **Piešťany**, rovněž s katalogem. (red.)

Katalog „Před a Po“ najdete jako zvláštní přílohu tohoto čísla e-GAGu!

Zemřel Koloman Leššo (71)

Koloman Leššo sa narodil **3. novembra 1942** v Sabinove. V roku 1968 absolvoval štúdium na Fakulte architektúry Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Od roku 1971 pôsobil ako výtvarník v slobodnom povolaní. Venoval sa **karikatúre**, ilustrácii, keramike, grafike, fotografii a tvorbe animovaných filmov. Neskôr pôsobil tiež ako scenárista a spisovateľ. Je pokladaný za jedného zo zakladateľov slovenského animovaného filmu v ktorom ako prvý uplatnil aj dovedy netradičné techniky a materiály (drevo, keramiku, plastelínu a pod.). Stál

pri zrode obľúbených večerníčkových seriálov *Najmenší hrdinovia* (1989) či *Hlinené rozprávky* (1999).

Okrem televíznych večerníčkov vytvoril pre kinodistribúciu cca 100 animovaných filmov. Okrem mnohých európskych krajín predstavil svoju tvorbu v Mexiku a v USA. Získal početné významné ocenenia doma i v zahraničí, najmä za svoju filmovú tvorbu. Môžeme spomenúť aspoň niekoľko jeho ocenených filmov: *Fúkaj, Silák, Jeleniar* (1975), *Kikirikí* (1986), *Múdre prasiatko* (1989) či *Objekty* (1990). V súťaži „Najkrajšie československé knihy“ v roku 1977 získal čestné uznanie za ilustrácie a na „Bienále animácie Bratislava“ v roku 2012 mu bola udelená Čestná medaila Albína Brunovského. V decembri 2012 usporiadala Galéria Bibiana v Bratislave v spolupráci s autorom veľkú reprezentatívnu výstavu venovanú jeho tvorbe, na ktorej predstavila nielen animovanú tvorbu *Kolomana Lešša*, ale pripomenula ho kultúrnej verejnosti ako významného slovenského maliara, ilustrátora a karikaturistu.

Dňa 27. októbra 2013 Koloman Leššo podľahol dlhej a ťažkej chorobe.

(K. Č.)

Leššo - karikaturista (a slovenský Steinberg)

Obľubu verejnosti si **Koloman Leššo** získal najmä ako karikaturista z humoristického časopisu *Roháč* (1948-91). Zastával názor, že kreslený humor patrí predovšetkým do novín a časopisov, nielen na výstavy a do katalógov.

Okrem samostatných výstav humoru v Bratislave, Košiciach a vo Varšave, videli jeho tvorbu na súťažných festivaloch doma i v zahraničí (Anglicko, Bulharsko, Česko, Francúzsko, Grécko, Irán, Juhoslávia, Kuba, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rusko, Taliansko, Turecko). Získal početné domáce a zahraničné ocenenia, ak spomenieme aspoň *Cena za športovú kresbu* (Mexiko, 1970), *Zlatý Novomestský Osteň* (Slovensko, 2005), *Strieborna cena Bienále Humorest* (Česko, 2000).

(P. Z.)

Kresby: **Koloman Leššo** (vpravo autoportrét)

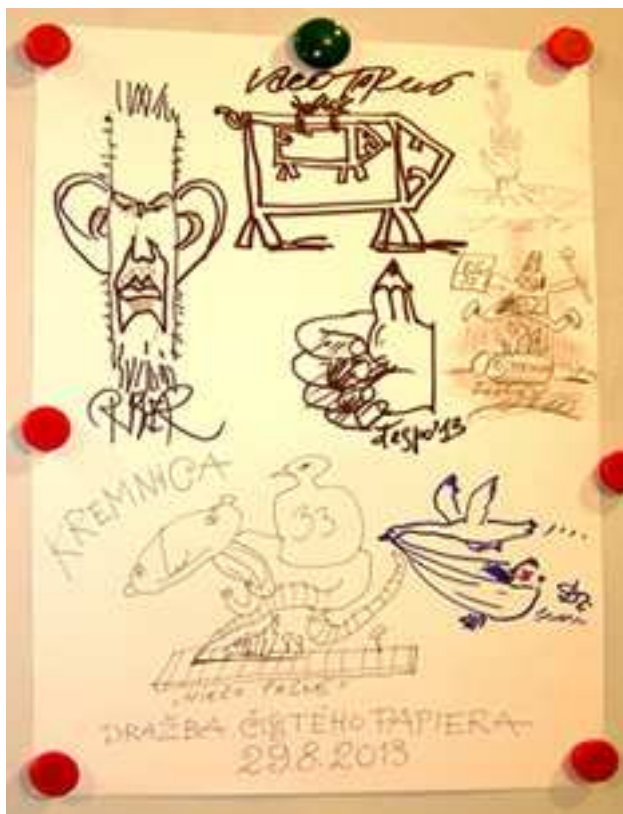
Na Kremnických GAGech se kreslilo všude možně - i venku

Komorní, individuální - taková je povaha žánru kreslený humor, výtvarná publicistika. Jak výrobce (vznešeněji autor), tak spotřebitel (kulturněji divák) jsou při vzniku díla i při jeho konzumaci v zásadě sami...

Je ale jedna cesta, jak kolem díla (a současně autorů) udělat trochu povyku, z legračního kreslení masovou zábavu, jakýsi koncert, vlastně tak trochu cirkus. Přesněji řečeno - pouťovou atrakci. Vyžeňme autory z nočních ateliérů na prosluněná náměstí! Nestydíme se a pojďme ven za lidmi... Učiňme z prezentování výstav kreslených vtipů klidňáčko součást jarmarku!

V ČUKu jsme spojili naši obroční soutěž Usmívání s Vavříneckou poutí v Novém Bydžově, podobně to dělají v obdobně velkých městech na Slovensku. A umělci se tak

jednou za uherský rok stávají herci, koncertují svými fixkami po velkých plochách. V **Kremnici** to v rámci GAGů nazývají mezinárodně „**Impro**(vizovaná)**karikatura**“ - na snímku vidíte kousek výsledku kreslení na téma Kristovy roky (vlevo je vidět typické *Popovičovo* téma - nahaté ženy by zřejmě nakreslil i kdyby téma znělo „chlapi chlápům“).

Lidé z širokého okolí zaplní město kvůli hlučným muzikantům, zpěvákům a hercům - a jejich pozornosti při tom neujdou ani mistři tiššího umění - **kreslení na veselý způsob...**

A je tu ještě jedna varianta - „**dražba čistého papíru**“. Jak vidíte **vedle**, nějak moc dlouho ten papír čistý nezůstal - před vydražením ho totiž vyzdobili mistři žánru cartoons svými kresbami. Vlevo ta dlouhá a ušatá hlava patří slovutnému Švédovi *Riberu Hanssonovi*. A úplně nahoře identifikujeme lehce i bez signatury rukopis *Laca Tormy*, známého svým hezkým vztahem k různým **PRASEČÍNKÁM...** (*G-men*)

Jury mezinárodní soutěže Kýchanie Mozgu na Slovensku

Jak jsme zvěděli, hodnocení prací zaslaných do soutěže provede v Prešově 17. - 18. 10. 2013 jury v tomto předpokládaném složení:

Bernard Bouton - generální sekretář FECO, **Francie**; **Ivan Hanousek** - vydavatel magazínu E-GAG, teoretik kresleného humoru, **Česká republika**; **Henryk Cebula** - výtvarník, majitel galerie Piraňa, **Polsko**; **Istvan Kelemen** - výtvarník a organizátor sůtaží kresleného humoru, **Maďarsko**; **Zoltan Kulin** - riaditeľ národnostného vysielania TV Tisa Užhorod, **Ukrajina**; **Karol Čizmazia** - výtvarník, kurátor portálu Cartoon Gallery, **Slovensko**; **Fedor Vico** - výtvarník, organizátor medzinárodnej súťaže Zlatý súdok, **Slovensko**; **Katka Hubová** - zástupkyňa donora, Visegradského fondu, **Slovensko**.

Aktualita / Foto + kresba z Koštýřovo Ody 3. 10. 2013 (Foto: Pavel Novotný)

V Minigalerii **Odolena Voda** se 3. října srocovaly ženy všech typů kolem vtipného chlapíka. Ale nebojte se, Jirka měl s sebou i svou Romču...

Válečné karikatury u Anděla - historický soubor

Mark Bryant*), britský historik kresleného humoru, vydal už dvě publikace, zabývající se karikaturou v I. respektive II. světové válce. Právě to druhé dílo, **Druhá světová válka v kresbách a karikaturách**, spatřil Jan Koutek v koutku **Našeho vojska** u smíchovského Anděla, s cenovkou Kč 499,-. Píše k tomu, že je **v češtině**, pěkně zatavené v laminátu, ale snad je tam k prolistování i jeden volný výtisk. GAGu se kupř. v obřím *Luxoru* nepodařilo dílo objevit ani v *Militáriích*, ani v *Humoru*. Popravdě řečeno se nám nepodařilo najít už ani ten regál Humor, což přičítáme spíš senilitě hledatele, než uzalému knihkupci. Ten určitě humor přestěhoval z koutku u zdi v podzemí někam k povrchu, blíž humorumilnému čtenářstvu. (G-m)

*) **Bryant**, jako jediný v historii byl podvkrát prezidentem jury na mezinárodním bienále cartoons v českém Písku v letech 1997 (2. ročník) a 2003 (5. ročník). V tomto čísle proto v rubrice **Dokumenty** otiskujeme jeho text z píseckého katalogu z roku 2003, který právě letos počítá **10. výročí** „svého vzniku“ Zda se ještě **Mr. Bryantovi** podaří navštívit toto bienále do třetice, nezáleží jen na něm. Po nesoutěžním desátém ročníku je zatím opět soutěžní 11. ročník v plánu kulturních aktivit města na rok 2015. Snad se tam udrží!

Válečné karikatury v Levných knihách - sbírka ruského satirika

Nejsem přítel předmluv či doslovů, které melou prázdnou (obvykle oslavnou) slámu o autorech díla. U velkého alba **Borise Jefimova „Karikatury - Hitler a jeho smečka“**, které vydalo v limitované edici v r. 2011 nakladatelství **Naše vojsko**, by se stránka hutného textu určitě hodila. A těch sedm „reklamních“ řádků na zadní straně obálky ji rozhodně nenahradí. Pokud je svazek vedlejším produktem putovní výstavy, která před pár lety v Nové síni - z ničeho nic - představila ruského autora pražskému publiku, pak přišla publikace na knižní pulty *Levných knih* pozdě. Ale nesluší se tu konstatovat, že až s křížkem po funuse. Věkovitý autor, o němž už víme z minulých ročníků eGAGu skoro vše, je svým stylem i způsobem karikatury dědicem nikoliv snad minulého, ale spíš konce předminulého století. A spojujeme si

ho více s poválečnými pracemi v Krokodýlu (nepleťte si ho však s *Kukryniksy*) než s progresí v moderní karikatuře. Odhlédneme-li od podivné prezentace, kterou Rusové po zemích svých někdejších satelitů s výstavou podnikají, má ovšem takto sebrané dílo (i v knižní podobě) hodnotu dokumentární a archivační. Na rozdíl od českých karikaturistů žijících během protektorátu ve své vlasti, mohl Jefimov své *Hitlerly Goebbelse, Hesse či Himmlery* nejen kreslit, ale i publikovat v tisku.

Berlínská zločinecká banda

Nejlepší z nejlepších
(Názorná pomůcka ke studiu čisté rasy)

Lektor – učený rasový odborník Julius Streicher
(také stoprocentní arijec)

Naši autoři své Hitlerly publikovali hlavně do roku 1938 a pak až po válce, s výjimkou autorů v západním exilu. František Bidlo ani Josef Čapek k tomu neměli v koncentracích „vhodné podmínky“.

K obrázku **vlevo** ještě jména hlavních postav knihy zleva: Göring, Hess, Hitler, opička Goebbels, Himmler, Ribbentrop, Ley a Rosenberg

Album dělí kresby do několika kapitol souborně označených dle obsahu. Stránka s 1. kapitolou v knize chybí, mám za to, že měla nést název „*Hitler a jeho smečka*“, kterou pak zvolilo nakladatelství pro celou knihu - a tak se redigující redaktor s pojmenováním 1. kapitoly neobtěžoval. Album pak začíná až na str. 19 rovnou 2. kapitolou „*Jejich ideologie*“. Pokračují kapitoly 3. „*Spojenci* (str. 29), 4. „*Nový řád*“ (str. 37), 5. *Blesková válka* - ta je nejdelší (od str. 47 až do str. 86) - sbírku uzavírá kapitola 6. *Jejich vyhlídky do budoucnosti*. Pokud vám od kapitoly číslo 5 chybějí u názvů *uvozovky*, není to naše nedbalost, ale takto prezentuje názvy oddílů sama publikace, která končí tiráží na straně 100. Nakladatelský redaktor v ní není uveden; jen jazykový dohled. Před titulem a za tiráží je v albu celkem 10 vakátů, prázdných stran - takže onu chybějící s 1. kapitolou evidentně nezapříčinilo šetření na tloušťce knihy. Hodnocení kreseb z hlediska výtvarného se nedopustím. A pokud mohu posoudit, tak jen to, že portréty pohlavárů 3. říše se v karikurním podání Jefimova příliš neliší od kreseb západních karikaturistů - pojetí trojice **Vůdce, Goebbels a Göring** je postaveno na stejné typologii dle fyzického zjevu (**viz obr.!**) Tvůrčí postupy respektují starší vzory francouzské či anglické

karikatury, často si kresby hrají s německými vítěznými prohlášeními a obracejí je kresbou naruby. Nejzajímavější pasáží je pro svou soudobou autentičnost bleskové „ruské tažení“ Němců na Moskvu, blokáda Leningradu a pak jistě i bitva u Stalingradu.

Co nepřekvapí je, že váleční Spojenci - USA a Británie - jsou v albu letmo zmíněni jen dvěma kresbami v samém závěru. Ale co překvapí, je fakt, že obrázky v takové publikaci nejsou nikterak „vyčištěny“ - působí proto neostře až rozmazaně. Pořadatelé nečerpali z originálních kreseb, ale reprodukovali vtipy hlavně z nekvalitního dobového tisku, dokonce možná jde o dvojnásobné přetisky (nakladatel uvádí, že jde o souhrn válečných karikatur vydaných v Československu už v roce 1946). V době, kdy se čistí celé dlouhé umělecké filmy v počítačích okénko po okénku a třeba slovenský Fero Jablonovský pečlivě vypulíroval celé dílo Jozefa Babuscheka pro knižní vydání, se zdá být jedno z možných vysvětlení (zachování dobového vzeření?) nepříliš dostačující. Že se pro české vydání muselo stejně do Jefimovových kreseb už někdy sáhnout, je patrné z českých překladů ruských textů přímo v obrázcích.

Takže: tentokrát neberte nižší ostrost linek či písma za obvyklou snahu zmenšit pro e-GAG obrázek na co nejmenší počet *kilobajtů*. Tak nějak to vypadá i ve zde recenzované publikaci

Ivan Hanousek

Kresby: **Boris Jefimov**

Dokument / Mark Briant do katalogu bienále Písek 2003

Je pro mě skutečně velkou poctou, že jsem byl opět pozván, abych předsedal porotě Mezinárodního bienále kreslených vtipů v Písku, zvláště když pomyslím, že jsem první, kterému byla tato funkce přidělena dvakrát.

Když jsem přijel na 2. Bienále v roce 1997, což byla mimochodem moje vůbec první cesta do České republiky, ohromila mě krása tohoto „města písku“, srdečnost jeho obyvatel a fantazie soutěže s unikátním systémem hodnocení pomocí vážení pískem a cenami v podobě přesýpacích hodin.

Podruhé se Bryant ocitl v Písku v roce 2003. Vyportrétovala ho Marlene Pohleová a při práci v jury ho zachytila fotka.

Toho roku bylo jeho námětem „*Tam za tím mořem piva*“ a „*Radost ze života*“ a přilákal příspěvky od 81 umělců z 9 zemí. Letošní námět „*Sport - požitky pro tělo i ducha*“ ukazuje, jak velmi tato soutěž vyrostla za tak krátkou dobu. Kresby byly zaslány od ne méně než 236 autorů ze 38 zemí, čímž se Písek stal jednou z hlavních světových soutěží v oblasti kresleného vtipu.

To však také značně ztížilo úkol poroty, protože kvalita je tento rok mnohem vyšší než kdy předtím. Přesto doufám, že vás potěší plody naší práce a že nejlepší příspěvky k 5. Mezinárodnímu bienále kreslených vtipů v Písku, včetně všech vítězných, se objeví v katalogu.

Shodou náhod bylo i vhodné, že já, jako Angličan, jsem byl v roce 1997 požádán o členství v porotě, protože to byl rok 300. výročí narození otce britského kresleného vtipu - cartoonu - a karikatury - Williama Hogartha. Letošní rok, tedy rok 2003, je též shodou náhod rokem 160. výročí prvního užití slova „cartoon“ v moderním smyslu tohoto slova, a to Johnem Leechem v časopise Punch, vydávaném na Fleet Street, tehdy v domově britského tisku. A pocho-

pitelně, protože mnohé sporty - jako například golf, fotbal, ragby, tenis a kriket - vznikly v Británii, některé z prvních kreslených vtípů na toto téma byly uveřejněny v britských časopisech a novinách.

Je však smutnou skutečností, že Punch již neexistuje, kanceláře britského tisku jsou roztroušeny po celém Londýně a britské týmy musí tvrdě zápasit o získání postupu na světové sportovní soutěže. Kladnou stránkou však je, že slovo „cartoon“ ve svém moderním smyslu bylo přejato většinou jazyků, že hry, které Britové vymysleli, se hrají po celé zeměkouli – a že kreslené vtipy všeho druhu na téma sport vycházejí pravidelně v publikacích na celém světě od Afghánistánu po Zair.

Bylo mi velkým potěšením být ještě jednou členem této prestižní poroty, a proto jménem svých kolegů porotců i jménem svým děkuji všem autorům, kteří se zúčastnili Bienále Písek 2003, a rovněž těm mnoha lidem, díky jejichž usilovné práci v zákulisí byla soutěž velkým úspěchem. A také doufám, že ty skvělé kreslené vtipy na téma sport v tomto katalogu budou pro vás takovým potěšením - pro „ducha“, pokud ne pro „tělo“ - jako byly pro nás.

Dr. Mark Bryant, tajemník, London Press Club

Kresba: **Gennadij Litinskij** (Izrael) - práce získala jednu z menších cen na bienále v Písku 2003

Ze světa / Polsko: Poděkování starosty redakci e-GAGu; Chorvatsko; Japonsko

Úplně vlevo je zarámovaná vítězná práce, uprostřed stojí její autor **Slawek Luczyński** a vpravo na stojanu se ukazuje obraz **Krzysztofa Grzondziela**, jenž obdržel 2. cenu v žyrardovské „Manufaktuře satiry“. Vedle se chlubíme **Poděkováním pro e-GAG magazin**.

A takto to vypadalo při porotování - **na první fotce** je působivý mišmaš (ogolnopolsky se to řekne asi *Mysz-Masz*) z příspěvků, které došly až do finálového kola (vlevo znalci poznají styl Frackiewiczze - a prosíme neplést si s Frackowiakem ani Frankowskim - není Jacek jako Jacek!)

Pod tím jsou dva z členů jury při práci - v pěkném prostředí se místnímu činiteli Szafarynowi i varšavskému expertu Frankowskému (prosíme neplést s Frackiewiczem ani s Frackowiakem!) pěkně vybíralo.

Shodli se na díle, které celou letošní „Manufakturu satyry“ vyhrálo. To jste viděli v menší podobě na snímku na obálce tohoto čísla a také (i s jeho známým tvůrcem Sláwkem Luczyńskim) na předchozí straně.

Na dolním obrázku konečně vidíte malbu v celé své nahotě: takto se splétaly jazyky obyvatel polského města v dějinách.

Vlevo si můžete tipnout, jaké národy měl autor na mysli. (Náš tip: Rus, Žid, Polák a Němec...)

(red.)

V záhřebské knihovně a čítárně Bogdana Ogrizoviće, Preradovićeveva 5, tamní primátor **Milan Bandić** otevřel výstavu **"Naš put do Unije"** Srečka Puntariće neboli **Felixe**.

Známý pod značkou Felix, Srećko Puntarić své první karikatury zveřejnil v časopisu Kerempuh v r. 1975. A od té doby dodnes baví jeho kresby čtenáře novin a týdeníků v Chorvatsku. Autor o výstavě říká: „Jde o krátký výběr z karikatur, které jsem do r. 2013 věnoval vztahu Chorvatska a EU. Na 30 kreseb je řazeno chronologicky až do závěrečného finále - vstupu do Unie.

A co ho nejvíc při tom inspirovalo?

"Po našem mišljenju, Europa je bila prestroga prema nama, postavila nam je razne uvjete koje drugima nije. Mi smo to nekako pokušali sve skupa posložiti, pa onda naše nespretnosti, previše skepticizma, previše optimizma, pretjerivanja s naše strane, monitoring, sve ono što su nam nametnuli, reakcije susjeda, jedna vedrija strana svega toga što u onim trenucima kad se događalo i nije bilo tako vedro i duhovito. Imali smo puno problema, to se zna, ali ovo je ipak

gledanje na sve to, iz jednog drugog kuta, vedrija strana tog našeg puta", říká Puntarić.

Komentář k tomu připojil i Milan Bandić: „Deset let boje za evropské Chorvatsko - to shrnuje výstava. Není nic lepšího, než když si člověk může osvěžit ten proces stručnou procházkou v karikaturách: včera - dnes - zítra. Tak, jak to umí právě Srećko.“

POGLEDAJTE: Felix na DOBRO JUTRO HRVATSKA

<http://djh.hrt.hr/propustili-ste-pogledajte/8323-nas-put-do-unije>

Vyšel komiks „Mistral“ polského karikaturisty

Andrzej Graniak letos dokončil zjara dlouho chystané dílo - s bratrem stvořili a vydali - knihu komiksu **"Mistral - opowieść o dzielnym rybaku z Ustki"** (viz obálka knihy). Vypráví o rybáři, jehož socha stojí před vchodem do pensionu „Mistral“ v Ustce. Jde o první album z plánovaného cyklu „Baltické legendy“. (r)

Polský vtíp měsíce srpna: Waldemar Rukšć

Srpnový díl soutěže **"Rysunek miesiąca"**, pořádané **Muzeem Karykatury** ve Varšavě. **53** autorů poslalo **116** pra-cí. Ocenění autoři (udělují se 1 první a 2 druhé ceny):

1. cena: Waldemar Rukšć / 2. cena: Mirosław Hajnos / 2. cena: Czesław Przęzak

Čestná uznání: Przemysław Bukowski; Jacek Frąckiewicz; Monika Juroszek; Maciej Pietrzyk; Maciej Trzepała; Zbigniew Woźniak.

Pozoruhodné je, že z kolem obvyklé půl stovky autorů včetně těch z polské špičky, dokáží pořadatelé vždy vybrat i díla autorů, které u nás neznáme. Tlumí to tak obavy, že by při podobné soutěži pořádané u nás třeba přímo **ČUKem** a vyhlášené v **GAGu** (napadá mne třeba čtvrtletní členská soutěž **O Vtip jara, léta, podzimu a zimy**) docházelo k stálému oceňování stejných autorů. Při poctivém a přitom odborném posuzování by určitě došlo uznání i leckteré dílo autora, který se mezinárodních soutěží z různých důvodů vyhýbá...

Nejlepší díla z polské soutěže budou vystavena v r. 2014 na výstavě nazvané **Najlepsze z Najlepszych - Rysunek miesiąca - styczeń-grudień 2013 / „Rysunek Roku 2013“** v pořádačím varšavském muzeu. **(g-men)**

Varšava i Varšavička v muzeu

V Muzeu Karykatury byla v půli září otevřena výstava **"Warszawa i Warszawka, czyli dobre i lepiej o naszej stolicy"**. Představí práce ze soutěže, hlavně pak oceněné v **Międzynarodowym Konkursie na Rysunek Satyryczno-Humorystyczny**. K vidění je nyní ve Varšavě celkem **183 obrázků 109 autorů z 27 států**.

K tomu se vztahuje poznámka ředitele muzea *Zygmunta Zaradkiewicze*: V druhé půlce sedmdesátých let uspořádal ředitel muzea *Eryk Lipiński* výstavy o Varšavě nejméně čtyřikrát. Ale v poslední době zájem karikaturistů o metropoli Polska, kdoví proč, opadl. Že by měli karikaturisté už dost toho, dělat si legraci z našeho města? Rozhodli jsme se to napravit. A tak se zrodila soutěž i výstava, v níž hraje hlavní roli **Varšava** (na obrázku níže i ta na kolečkách).

Nutno dodat, že *Muzeum karikatury* ve varšavské Kozí ulici není státní, ale městské. (r)

Kresba nahoře z výstavy: **Krzysztof Grzondziel**, Polsko - čestné uznání v mezinárodní soutěži *Varšava a Varšavka...*

In memoriam prof. Sekiguchi

Zajímavá nabídka na monografie nedávno zesnulého profesora tokijské Polytechnické University. **Takasi Segikuchi (52)** byl členem výtvarné skupiny "MANGART" zabývajícím se nejen tvorbou, ale i teorií tamní comicsové odrůdy zvané *manga*. Pracoval také jako *editorial cartoonist* v redakci **Asahi Shimbun** a jeho *cartoony* i plakáty ozdobily řadu mezinárodních soutěží a festivalů pořádaných v Japonsku.

A zde je anonce na jeho tři knihy: **Black & White Humor**, 1983-1992; **Black & White Humor. Underground** (obě Jokohama 1992) a sbírka **Freeze!** (Art Box Tokio 2005).

Ilustrace napravo: z *Cartoonsclubu* Jana Oplínuse - dvě obálky a vtip z knihy: **Takasi Sekiguchi**

Další rekord brněnského Vaňka

Zpráva o novém karikaturistickém rekordu přišla z „druhého města“, kde je prvním autorem

Lubomír Vaněk - alespoň dle aktivit, které bez únavy vrší. V rámci jedné lidové akce nyní spáchal nový "rychlókreslený" rekord. Jde o „nejdelší karikaturu“ - 25 m dlouhou - vytvořenou spojením 92 jednotlivých portrétků...

A to vše - **pozor!** - dokázal za 71 minut a 16 vteřin. Pokud by vám nestačila pouhá fotka z akce (**viz**), dodáváme, že máme v redakci i oskenovanovaný článek z novin, jež o tom zpravily užaslou veřejnost. (g)

Kemelovy Posmutnělé žerty

Nakladatelství Vyšehrad vydalo koncem září výběr z novinových vtipů **Miroslava Kemela** (z produkce v MfDNESu). Vázaná knížka s názvem **Posmutnělé žerty** má 88 stránek a menší formát 13x18 cm. K mání je za Kč 148,-

Pokud má někdo zájem si knihu trochu lépe prohlédnout a napsat o ní pro e-GAG krátkou recenzi, budeme rádi.

Pro dnešek zatím vezměte za vděk poněkud obecně propagační anotaci nakladatele:

Vymyslet a nakreslit dobrou politickou či sociální karikaturu či anekdotu, to je kumšt. Musí obsahovat nadsázku a přitom být srozumitelná. Musí být jedovatá, ale rozhodně ne hloupě vulgární, urážlivá. Musí být samozřejmě vtipná, ale jemně, zlehka, huncútství se netrpí. A taky ta kresba, alespoň kdesi v druhém plánu, ve své

duši, má především potěšit, ne těžkopádně naštvat. Být aktuální, přitom však nadčasová. A dalo by se toho takhle napsat ještě mnoho a mnoho.

Politická karikatura a vtip tedy vyžadují nejen žertovného kumštýře, ale i odvážného dobrodruha, který se těchto rizik nezalekne. Jenom pár jich nakonec dosáhne cíle: dělat to dobře. Mezi ně patří Miroslav Kemel. Ten ještě přidává něco dalšího: jeho legrace je jaksí trochu posmutnělá. Jako kdyby mu bylo líto, že i když se někam suneme, že to jde pořád nějak ztuha. Že věci nejsou, jaké by měly být, a lidi, politici i občané, nedělají to, co by měli dělat. Alespoň ne tak docela.

Knížka Kemelových posmutnělých žertů vás o tom dozajista přesvědčí.

Slíva se chystá s **Franzem K.** do Belgie

Další výstava Slívových kafkovských grafik se blíží. Už ani ne za dva měsíce se v Pražském domě v Bruselu otvírá **Les Temps Kafkaesques**

Zastoupení hl. města Prahy při EU si Vás dovoluje pozvat na slavnostní zahájení výstavy grafik Jiřího Slívy ve čtvrtek 28. listopadu 2013 od 19:30 hodin v Pražském domě v Bruselu, Avenue Palmerston 16, 1 000 Brusel. Po zahájení bude následovat recepce. RSVP: praguehouse@praha.eu +32 2 230 94 91

Lichého „Zpráva ze služební cesty“ 16. - 20. 9. 2013

Jezdíme na plenéry **do Polska** a máme k tomu min. dva důvody: jednak se v Česku pleně-
rům nedaří a polské plenéry jsou naopak skvělé. Umějí sehnat sponzory i v době krize a na-

šinec se cítí jak Alenka v říši divů. A taky si rozumíme víc, než kdyby plenéry někdo chtěl zorganizovat třeba... v Šanghaji.

A protože našemu předsedovi našroubovali v trutnovské nemocnici novou kyčel, jako náhradník (plnohodnotný) se mnou vyrazil **Jirka Novák**. Cesta čítala 390 km tam a 390 km zpátky. Byla hrozná a dlouhá, ale *Zdenička*, ukrytá v navigaci se činila, a dovedla nás k cíli do hotelu RJ v **Pabianicích**. Ubytování bylo fajn a strava ještě lepší. Druhý den byl povinný seznamovací zájezd po okolí a tak jsme za stálého deště navštívili skanzen (**viz foto** nahoře), bublající písky a Zalew Sulejowski (**foto uprostřed**). V úterý a středu jsme tvořili. Jedinými humorčičky jsme byli my s Jirkou. Dokonce i **Slawek Luczyński** (známý matador soutěží) dal přednost malbě. On i hejno maléřeček smrděli terpentýnem široko daleko. Po skončení tvůrčího zápalu následoval závěrečný večer s opulentními hody (stoly se prohýbaly pod plnými mísamí), které by jistě dokázaly dohnat k pláči nejen hladovějící bezdomovce na Hlavním nádraží.

S kytarou a s **Jackem Urlikem** jsme přítomným zahráli několik melodií a z **Jirky Nováka** se vyklubal výborný perkusionista (**foto dole**).

Protože Jirka musel v sobotu do práce, tak jsem zamáčknul slzu v oku a oželel koncert s Jackem v Lódži. Cesta domů vedla přes Trutnov, kde nás čekala příjemná zastávka ve Lhotě u Kowaříkových. Určitě jsme ČUK reprezentovali na výbornou a na jaře

se tam vracíme znovu. S plenéry v Česku se určitě situace v dohledné době nezlepší a telefon na Rittiga (sponzora) nemám.

S pozdravem *Humoru* zdar **L. L. + J. N.**

Text: **Lubomír Lichý**, Foto: **Jiří Novák**

Pozn. red.: Přes veškerou snahu identifikovat osobu na fotce uprostřed mezi Luczyńským a Novákem zůstáváme bez věrohodné informace. Není vyloučeno, že jde o jednu z přítomných „maléřeček“... Ale, jak tvrdí nejmenovaný zdroj, lépe je vždy ponechat trochu místa záhadě.

(r.)

v tak akorát správně tvrdších deskách není spíchnuté svorkami do neblahého „véčka“, ale chlubí se hřbetem, který i při odstávce do regálu říká, kdo knížku nakreslil a jak ji pojmenoval. I vazba, ač podrobena zkoušce v redakčním skeneru, potvrdila nečekanou fortelnost.

Humorná kresba Mily Martenka má tu velkou přednost, že knihu sjednocuje už jen tím, jak je typická. Martenkovy vtipy lehce (a zdálky) poznáme i na stránce věnované vtipům více autorů (v současnosti si však, bohužel, vzpomenu jen na jediné takové místo, kde ještě taková rubrika existuje - vnitřní obálka *Magazínu Křížem Krážem*). A je to už sám styl, který

drží knihu pohromadě i kdyby ji grafik odbyl. Ale Martenek si dal pozor, aby kresby byly prakticky všechny stejně veliké, takže linky si zachovávají stejnou sílu téměř na všech stránkách.

Když už jsme u síly linky; v knižní minirecenzi není místo pro úvahy nad výtvarnou částí vtipů a tak si jen připomeňme její sveřepou českost (*Lada, Sekora, Neprakta...*) ba jihočeskost (*Kerles*). Silné „rámování“ nejen celých kreseb (s vepsaným jménem), ale i obrysů jednajících postav či hlavních *nehnutelností* v každém vtipu je u nás originální ve svém *dřevo-lino-řezovém* vyznění.

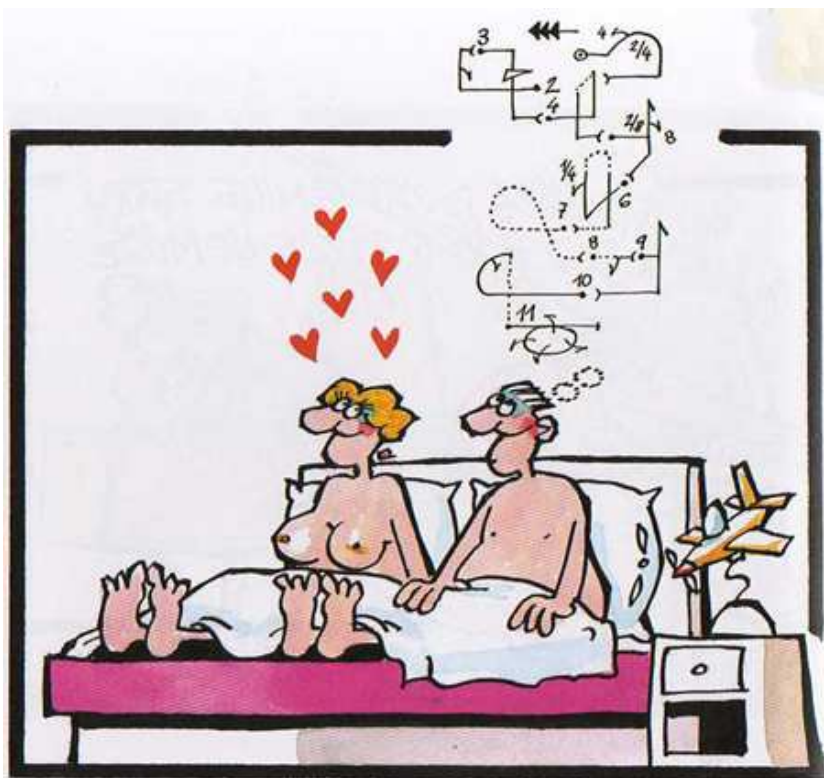
Barvení je pestré, ale neurážející ani nematoucí - Martenek chytře nepomaluje celé pozadí, ale zdůrazňuje jen hlavní osoby či předměty podstatné pro vyznění vtipu. Texty umístěné do kresby zamezují redaktorům pozměňovat řečené po svém. Autor si za výroky svých postav stojí i s rizikem, že někde by šlo něco vylepšit. Snaha o sdělnost ho v délce textů v obrázcích řadí spíš k dnešnímu Kemelovi, než k Jiránkovi či Renčínovi v jejich nejlepších letech. Písmo je solidní, díky náklonu z něj číší jistá autentická skicovitost. A když si člověk na autorovy verzálky zvykne, tak s kreslířovým stylem docela konvenuje. Přesto se autorovi těchto řádek zdá šikovnější to rovněž hůlkové písmo *nekurzívové* (k vidění ve vtipu na obálce), co se občas objevuje ve vtipcích na různých nápisech.

Pochvala patří za zredigování, které většina autorů takových

menších výběrů podceňuje. Martenek si dal tu drobnou práci, že při výběru své vtipy roztřídil do osmi oddílů (společnost, gastro, hudba, policie, zdravotnictví, manželství, letectví, erotika) a přidal ještě trochu ilustrované poezie na stranách 88-91. Další dvoustranu zaujímá slovo o

autorovi - fakta o životě jak „leteckém“ (létal na veškerých letadlech které jste kdy u nás viděli - od Zlína po Mig 21 PFM), tak „karikaturistickém“ (kreslil též kdekam - od *Letectva* přes *Dikobraz* až po jihočeská periodika). Ilustroval už 136 knih a je členem ČUK - dokonce umístil logo *České unie karikaturistů* na *frontišpic* hned pod motto vybrané ze *Seneky*: „Dovede-li se člověk zasmát sám sobě, nevyjde ze smíchu po celý život“.

Celkem má svazešek 96 stran + 4 strany obálky. Orientaci při hledání vtipů na zrovna žádané téma umožňuje obsah, kde jsou u názvů kapitol otištěny barvy, které pak při listování (ale i při pohledu na ořez stran ze strany) dobře napomáhají v orientaci po knize. A když se Mílovi vtip hodil do obou kategorií, umístil ho v knížce hned dvakrát (str. 11 a 67).

Poslední dvoustranu věnoval výročkám, výňatkům ze slov, které o Martenkovi a jeho tvorbě napsali či z úst vypustili ti, kteří o něm něco vědí - mj. jeho kolega letec *Remek*, jeho soudobý častý spoluběžník *Ebr* a rovněž dva kolegové z unie: *Kovařík* a také *Kučera*,

který v katalogu *Salonu* z r. 1984 uvádí, že M. M. „...má tu výhodu, že může vylétnout do stratosféry, kde se mu mozek ... deformuje ... čímž vznikají ideální podmínky pro to, aby ho napadaly všelijaké voloviny, které stačí ... potom dole na Zemi obtáhnout.“

Drobné album - pěkně stránku po stránce - ukazuje, že zatím nemusíme litovat, že Martenek už dnes nevylétává 20 000 metrů nad zem, ani si už nedrandí nebem nadzvukovou rychlostí 2100 km/h (to je stokrát rychleji, než jste kdy jeli na kole!). Některé deformace mozkových závitů, vhodné pro tvorbu legračních obrázků, jsou zřejmě trvalejšího rázu. (I. H.)

Poznámka: Poslední obrázek (viz nahoře) uveřejňujeme pro lepší představu v přibližně stejné velikosti, jak jej najdete v recenzované knize.

Kresby a foto z knihy:

Miloslav Martenek:
Humor není žádná stranda

Na snímku vlevo:

27. září se v Kabaretu U Váňů v Českých Budějovicích konaly křtiny výše zmíněné sbírky vtipů *Míly Martenka* (vpravo v bílém). Kromě jiných kamarádů uvedme *Vladimíra Remka* (druhý zleva) a kreslíře *Jaroslava Kerlese*. Blondýna rovněž v bílém uprostřed je Martenkova dcera *Jana*.

Born ilustroval knihu spoluautora „Manifestu KrHu“ z 60. let

Spisovatel a malíř. **Miloš Macourek** a **Adolf Born** patřili k sobě: společně vytvořili například legendární postavičky Macha a Šebestové. Dvacítka **hravých textů** scénáristy Miloše Macourka teď vychází v knize *Všichni sloni v orchestru*, kterou nově ilustroval Adolf Born. Vzpomínal u toho na svého kamaráda, který před jedenácti lety zemřel. Publikace, již vydává nakladatelství Albatros, je zamýšlena jako pocta Macourkovi.

(red.): „Pocta Macourkovi“, MfDNES 25. 9. 2013, str. A1

Můj bože, ten výraz... Tenhle pes přece vypadá jako...

Občan Ukrajiny našel v centru Kyjeva psa, jehož pronikavý pohled nápadně připomíná ruského prezidenta Vladimira Putina. Informoval o tom server *The Moskow Times*. Fotografie se objevila na internetových serverech a mnozí uživatelé si podobu doslova užívají. Podle jednoho z nich **se spíše Putin podobá psovi než naopak**. (...) „Nedivil bych se, kdyby kousal,“ reagoval na twitteru populární irský **komik** Graham Norton.

(ČTK): „Ta podoba bere dech“, MfDNES 21. 9. 2013, str. A7

Poznámka: v archívu máme více než desítku kariportrétů Putina pod řady zahraničních autorů, ale ukázalo se, že ani jeden není tak povedený, aby dokázal v oční partii konkurovat matce přírodě - výjimečné autorce tohoto jeho zpodobnění.

Sen noci svatojánské brnká na nízké struny diváckého vkusu

Zdánlivě neprůstřelná argumentace, že vše se měří diváckým úspěchem, je pochopitelně zrádná (...) V prostředí českého divadla bývá označení „komerční“ synonymem pro podbíživý a banální. Tradice kvalitní komerce anglosaského typu u nás totiž chybí a model úspěšného divadelního podnikání na způsob **Osvobozeného divadla** je dávnou minulostí. Výsledkem je nerovné soupeření dotovaných a nedotovaných scén, často spoléhající na podobně zastydý inscenační styl i repertoár. Poslední dobou jsou nejviditelnějším příkladem Letní shakespearovské slavnosti (...) Jedna z nejslavnějších Shakespearových komedií nabízí komplikovaný příběh s několika milostnými páry (...) *Kukučka s Trpišovským* se snaží **zabavit** publikum všemi dostupnými prostředky (...) A protože je to **komedie** erotická, opakují se tu až do omrzení kopulační pohyby a ozvou se tu i sprostonárodní písně (...) V řemeslnických scénách se zase lze dočkat i přihlouplých **vtipů** na způsob repliky „*ukaž mi tu skulinu*“ doplněné vrážením ruky do pozadí hudebníka, jenž představuje zeď oddělující vášnivé milence (...) Místo televizně **komediálního** figurkaření sledujeme magický prostor, kterým se nezadržitelně valí jeden průsvih za druhým.

Vladimír Mikulka: „Moderní divadelní pop“, Respekt č. 29 z 15. 7. 2013; str. 61

Vtipné příběhy o zakomplexovaném Allenovi, který je bázlivý a nudný

Americký kreslíř *Stuart Hample* byl reklamním textařem a snil o dráze **komika**. Už v 50. letech potkal v New Yorku v **komediálním klubu** neduživého chlapíka v brýlích s bledou pletí. Jmenoval se *Woody Allen* a zpočátku ho publikum vůbec nebralo, jeho **vtipy** byly totiž příliš složité. Hample byl jeden z mála, kdo se při jeho výstupech **bavil**. Znovu se potkali až

po téměř dvaceti letech. A vznikla z toho spolupráce na desítkách **komiksových stripů**. Současně vycházejí pod názvem „V kůži Woody Allena“ česky. Allen Hamplovi (...) radil, aby se nebál být „nekomerční, protože to se nakonec ukáže být tím nejkomerčnějším tahem“. (klr): „I kreslený Woody Allen se bojí žen“, MfDNES 26. 9. 2013, str. B6

Studio hrdinů ve hře o hrdinovi úmyslně přehrává

„Komunisté po nástupu k moci vytvořili obludný fučíkovský mýtus a z jeho vdovy udělali nástroj agitace,“ analyzuje průvodní zpráva hru. (...) Herci scény ze života mladého Fučíka úmyslně přehrávají (...) zdůrazňují jeho zapálená slova, až se ze hry stává **komedie a posměšek**. (...) Trefovat se do kultu jakéhokoli režimu je v pořádku, ale jestli si hra klade za cíl rozebrat jeho život apoliticky, pak z takové **parodie** politika přímo číší.

(ts): „Fučík se stal (...) Mirkem Dušínem. Opět“, MfDNES; 4. 10. 2013, str. B5

Pocit strachu trvá - autocenzury se zbavují autoři v Barmě jen těžko

Cestu, jak kritizovat politické dění a přitom se vyhnout problémům, hledají (kromě filmařů) také další barmští umělci. Mladý karikaturista **Lai Lung** říká, že ke komiksu ho přivedl strach o barmskou přírodu (...) Před pár lety si řekl, že věci by mohly přispět právě jeho karikatury. „Kromě zákonů je třeba změnit také myšlení lidí, aby se začali o životní prostředí zajímat - a **vtipné umění** mi přišlo nejúčinnější“, říká. Na stránce www.cartoonmovement.com/p/7295 jako jeden z prvních nahrál obrázek mnicha u pokácené pláně. „Pláče, protože nemá les, kam by mohl jít meditovat,“ komentuje to lámanou angličtinou. (...) Spory o práva menšin by se neměly řešit vojensky, ale tím, že spolu budeme mluvit, myslí si Lai Lung a stejnou zprávu vtiskává do svých **politických kreseb**. (...) Na kresbě pod nápisem „Cesta k demokracii“ zápasí barmský muslim s buddhistou. (...) „Za obecnou kritiku politiků mne nikdo nezatkne (...) Opřít se do konkrétních politiků bych se ale pořád ještě bál,“ přiznává Lung, který vidí svůj vzor v britském umělci Banksym. „Jednou bych chtěl mít svobodu kreslit, co chci, tak jako on - a čím víc kritických **karikaturistů** v Barmě bude, tím větší šance, že se to povede.“ Lucie Kavanová: „Švankmajer v Rangúnu“, Respekt č. 38; 16. 9. 2013; str. 55

Kreslířské fotopáry / Dnes nová dvojice NOL (Novák-Lichý)

I když každý sólo, na plenéru v Polsku (viz článek) blýskali svými naleštěnými hlavami podobně jako sehraný krasobruslařský pár svými flitry.... A blýskli se prý i vydařenými obrázky... **Luboš Lichý a Jirka Novák na snímcích dole...** (red.)

Omluva

Dva články, které byly posledně uvedeny v obsahu na titulní straně, jste nenašli uvnitř minulého čísla. Omlouváme se pouze tím, že při smutném „rubání“ nadměrně přerostlého vydání co do počtu stran, opomněli jsme proklestit i obsah na straně jedna.

Oba materiály hledejte v tomto GAGu: zprávu o 2 knihách vtipů z 2. světové války (Bryant a Jefimov) a autora jedné z uvedených knih jako

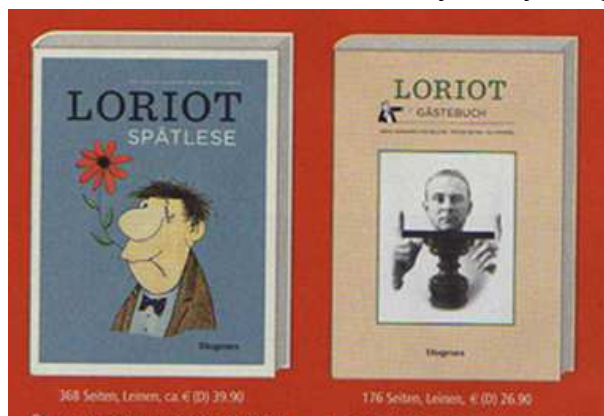
z hlubin času vydolovaný **Dokument** - slovo M. Bryanta ve starším píseckém katalogu. (g)

Plnou třetinu stránek říjnového měsíčníku z Berlína zabírá „**Literatur Eule**“ - tradiční inzertní příloha k frankfurtskému knižnímu veletrhu. Zatímco „řádné“ číslo končí na straně 66, celý výtisk má stran (i s obálkou) rovnou stovku.

Začínáme tam, kde jsme před dvěma týdny skončili - věnujeme se „na pokračování“ ukázkám vtipů dvou asi nejzajímavějších (nebo nejlepších) autorů, jimž vedení redakce poskytuje nejvíc místa. Vlevo **Beck** - opět vtip přes celou stránku (číslo 27) s textem: „**Jeho problém je, že se neumí pustit.**“ A vpravo jeden z kvarteta vtipů od **Zaka** - vybrali jsme ten trošečnický: „**Flašky! Prázdné flašky!**“ A pak že se na staré známé téma „*kruté moře*“ nedá už nic vymyslet. Takto, umístěné vedle, sebe ukazují oba obrázky různost písma autorů, které užívají v obláčcích a jež je ve viditelném souladu s jejich kresbou. Určitě zajímavé i poučné.

Hned na sedmé straně „řádného“ **Eule** je celostránková reklama na knihy. S hlavním motem: „**Loriot Sensationen**“ uvádí švýcarský **Diogenes** dva velké a tlusté (a drahé: Euro 40,- resp. 27,-) svazky od **Loriota**. A správně poznamenává, že Loriot (vlastním šlechtickým jménem **Vicco von Bülow**) je „nejoblíbenějším humoristou a karikaturistou v Německu“.

Nový soubor „**Spätlese**“ obsahuje na 400 jeho „*unveröffentlichte Zeichnungen*“ (368 stran!) a podle inzerátu se její vydání stává „svátkem pro milovníky fajnového humoru...“ Druhé album je tenčí (176 stran) a představuje **Loriota** jako fotografa. Jmenuje se „**Gästebuch**“ (Návštěvní kniha) a zdobí ho výstavní hlava samotného umělce (**viz!**).

Německo mělo před volbami a tak je číslo nadité různými na téma reagujícími příspěvky včetně těch kreslených (většinou nám mnoho neřeknou ani po přeložení do češtiny - a ani s tvářemi politiků to není jinak - posoudit můžeme jen tu Merkelové. Jednu dvoustranu vyhlásila redakce za volnou pro vtipy o dětech

a další místo věnovala „špionománii“ rozpoutanou všelijakými úniky z amerických vládních dokumentů, především pak vyrazením odposlouchávání, respektive pročitáním elektronické pošty. Vybrali jsme vtip autora jménem **Mario Lars** (viz obrázek zcela **dole**) s texty v kresbě: **„NSA nebo BND?“ - „Ale ne, docela obyčejný šmírák“.**

Stabilním prvkem je celostránkový živý klasik **Gerhard Glück** (zasloužili byste si někdy od něho v GAGu najít víc prací) a také dvoustrana „**Schwarz auf Weis**“ která dává šanci i v dnešní „plnobarevné“ době vyniknout černobílé kresbě. Obávám se však, že při jejich nedostatku sem *Euenspiegel* klidně šoupne i obrázek barevný. Pak to dopadne jako vlevo **nahoře** - kresba **NEL**, text: **„Hele dědo, jedna lekce občanské statečnosti stojí 50 Euro - a rychle!“**

A už jsme v knižní příloze, plné lákavých nabídek nových publikací všeho druhu. Tady už kupodivu příliš humorných titulů v inzerci nenajdeme. Je však aspoň výbornou a obšírnou možností, nacpat spolu s inzercí do čísla ještě dalších 22 kreslených vtipů a dát jejich autorům příležitost si více vydělat. Nu a čtenářům tuto část časopisu učinit přitažlivější.

Na dvoustraně nazvané souhnně „**Modernes Lesen**“ (moderní čtení) jsme našli i velkou barevnou kresbu **Jana Tomaschoffa** (na obr. **uprostřed**) s anglickým nápisem nad výlohou: „**ALL YOU CAN READ**“ - místo obvyklého lákadla pro tento druh podniků **„Vše, co dokážete sníst“** autor použil **„Vše, co dokážete přečíst“** - myšleno za stejnou „jed-

notnou“ cenu... Tomaschoff, jeden ze stabilních autorů obou nám známých humoristických měsíčníků v německé řeči, by sám kreslil raději vtipy beze slov. Ale konstatuje i nám (z *Dikobrazu* a od jinud) tak známou skutečnost: redakce je nechtějí. Diváky prý myšlení nad kresbou bolí. Anebo si to aspoň v redakcích myslují... (I. H.)

Kresby: **Beck, Zak, Lorient, Tomaschoff, NEL a Lars**

Výsledky / Nebojte! Něco menšího najdete na příští stránce...

Aktualita / Ze severu

Kantorek baví diváky veselých filmů

Výstava kresleného humoru **Pavla Kantorka** visí od 5. října tr. ve foyeru kina JAS v severočeském **Tanvaldu**.

Výstava se koná s požehnáním města Tanvald v rámci filmové přehlídky **Haf** - a- neb Humor v amatérském filmu. (red)

Výsledky / Argentina

2. Int'l. Contest of Social Illustration 2013 (ADRA) - Argentina

1. Mojtaba Heidarpahan - Irán

2. Vahid Alimohamadi - Irán

Special mention: Adrian Palmas - Argentina

KomiksNews #259 – Tisíc komiksů

Kromě seznamu zhruba tisícovky komiksů, které si musíte přečíst, než zemřete, nabízím tradiční souhrn novinek na českých knihkupeckých pultech. Najdete tam překvapivě i mimořádné intelektuální lahůdky od **Thomase Bernharda** či **Woodyho Allena**. Pokud komiksy raději tvoříte, než čtete, jistě svůj nejlepší šuplíkový počín přihlásíte do třetího ročníku soutěže **Arnal**.

(Vhrsti)

Nové komiksy:

Hample Stuart: **V kůži Woodyho Allena** (Argo)

Thomas Bernhard / Nicolas Mahler: **Starí mistři** (Archa)

Paul Gravett: **1001 komiksů, které musíte přečíst, než zemřete** (Plus)

Hergé: **Dobrodružství Jo, Zefky a Žoko 3 - Manitoba neodpovídá** (Albatros)

Svatopluk Hrnčíř / Lenka Vybíralová: **Nápady pana Semtamťuka** (Mladá fronta)

Amanda Conner, Darwyn Cooke: **Před strážci 1: Minutemani / Hedvábný přízrak** (BB art)

Garth Ennis / Lan Medina: **Punisher MAX 8: Vdovy** (BB art)

Marco Turini: **E.V.A.: Kroniky z podzemí** (RandO)

Bob De Groot / Turk: **Leonardo 7: Není mezi přítomnými génius?** (CooBoo)

Jim Davis: **Garfieldův slovník naučný 2: Zvířetník** (Crew)

Jim Davis: **Garfield válí sudy** (nové vydání - Crew)

Óba Cugumi / Takeši Obata: **Death Note: Zápisník smrti 8** (Crew)

Tite Kubo: **Bleach 9: Fourteen Days for Conspiracy** (Crew)

Nacumi Ōči: **Fly High! Let' výš 3** (Zoner Press)

Soutěž:

Arnal 2013: Pošli komiks, co schovááš na lepší časy (www.superhrdina.com)

Křest:

10. října 2013, 17:00, Městská knihovna v Praze, pobočka Smíchov:

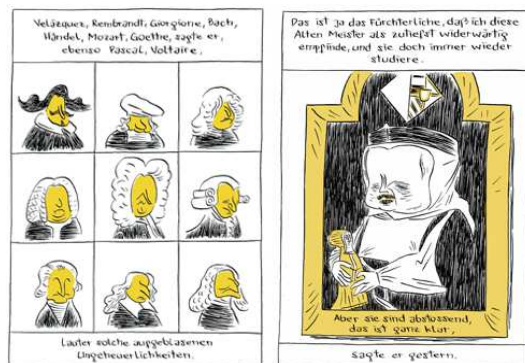
Sherlock Holmes - Poslední případ

Narozeniny:

Massimo Mattioli (*1943), italský kreslíř

Bob Layton (*1953), americký výtvarník a scenárista

Shannon Smith (*1973), americký kreslíř a scenárista

Svět kreslí Havla (a my taky) Najděte si portréty Václava Havla na webu ČUK!

Propozice / Maďarsko, Írán, Čína

„Afdesta“ Int'l-Online Cartoon Festival Teheran 2013 - Írán

Téma: *A World Without Boundary* (Svět bez hranic)

Počet: do 5 prací na účastníka

Formát: A4 size - with 300 DPI qualities (format **JPG-RGB**)

Attention: to use the option: "save for web and devices" is recommended. There is no limit for using design techniques (obviously, a well picture of non-digital artworks is required)

Adresa: Soutěžní díla musí být zaslána výhradně na *festivals official website* www.afdesta.net

Registration link: http://www.afdesta.net/en_US/register/

Attention: works which are sent through e-mail or anyway other than uploading in the festivals official website are not included.

Jury: 9. 12. 2013

Deadline: 7. 12. 2013

Ceny: 3 noci pobytu na Kish Island - pro 3 vítěze

All participants will be rewarded festival's attendance certificate

Festival's Official Website: www.afdesta.net

Advertisement: ads@afdesta.net / Cartoon Festival Secretariats **e-mail:** cartoon@afdesta.net

VI. Baja Cartoon Competition 2013 Baja - Maďarsko

Téma: **GREEN - zelená** (everything is green)

Počet: 3 originály

Rozměr: A/4 nebo A/3. Tisky musejí být podepsány autorem a opatřeny číslem tisku

Vzadu je třeba opatřit každou práci: name, address, phone number, e-mail address

Uzávěrka: 15. 12. 2013

Adresa poštovní:

István Kelemen

Baja

Bajza J. u. 19. - 6500 Hungary

Ceny:

I. prize: 100.000 HUF

II. prize: 60.000 HUF

III. prize: 50.000 HUF

+ 3x diplom

Ceremoniál: v lednu 2014

Vracení: We do not send back the cartoons.

For information or enquiries about the competition contact: grafikuskelemen@gmail.com

University Cartoon Competition on Environmental Protection 2013 - Čína

Téma: *"Saving, Recycle, Environment friendly"*

Cartoons and illustration works on the theme or any other concerning with environment protection are accepted.

Pořádá: China Daily Website, 21st Century, newscartoon.com

Účast:

1) Students group of those from China and oversea universities,

2) Social group of professional and armature cartoonists

Deadline: 31. 10. 2013

Ceny / Student group:

First Prize [1]: RMB 5,000 (pre-tax) and certification

Second Prize [2]: RMB 3,000 (pre-tax) and certification

Third Prize [3]: RMB 1,000 (pre-tax) and certification

Excellent Prize: [50 účastníků]: souvenir and certification

Top-over-List Prize: souvenir.

Ceny / Social group:

First Prize [1]: RMB 8,000 (pre-tax) and certification

Second Prize [2]: RMB 4,000 (pre-tax) and certification

Third Prize [3]: RMB 2,000 (pre-tax) and certification

Excellent Prize: [50 soutěžících]: souvenir and certification

Počet: neomezený

Rozměr: ručně zhotovené práce: max. A4 size (210mm x 297mm).

Zezadu uvést name, college name, address and contact information.

Formát: e-Práce posílané e-mailem: - 300 dpi (max. 2MB) - JPG - RGB - max. 1000 dpi.

V příloze poslat též: title of the work, participant's name)

Posílání možné: a) **pomocí registrace** na the official application webpage, fill in authentic information and upload your work(s). b) **pomocí e-mailu** na adresu: mhds@chinadaily.com.cn

Poštovní adresa: 6/F, B3 Tower, Ziguang Building, No.11 Huixin Dongjie Street, Chaoyang District, Beijing 100029, China

Please write **"Cartoon Contest"** on the front cover of envelope.

Přihláška: Click www.newscartoon.com.cn to download

Info: Official Website: www.newscartoon.com.cn / E-Address: mhds@chinadaily.com.cn

Jury: složena z: *cartoonists, academic professors and environment protection experts.*

Ceremoniál: Prosinec 2013

Více: <http://cartoon.chinadaily.com.cn> <http://cartoon.chinadaily.com.cn/zhuanti/dasai/2013/>

Před uzávěrkou:

Velká sláva se vrhla na nebohou hlavu našeho čestného kolegy **Pavla Taussiga!** Nejen, že za svou úspěšnou knihu „**Hana**“ byl nominován na letošní *Cenu Anafest Litera* na Slovensku, ale navíc se právě s tímto dílem představuje **ve čtvrtek 10. 10. 2013** na autorském čtení ve slovenském stánku na **Frankfurtském knižním veletrhu**. Tedy v městě, kde autor bydlí. Aby toho snad nebylo málo, tak ještě ke všemu vyjádřila jedna sponzorka vážný zájem financovat překlad díla do němčiny. Schyluje se tedy zřejmě k vydání „**Hany**“ i v zemi, kde nyní Taussig žije... (red)

Kalendárium

Na naší kresbě (**vlevo**) ještě připomínám prešovské „Mozgy“ - kdo neposlal kresby včas, už ztratil veškeré naděje. Tento vtip ovšem není z letošního ročníku, jde o kresbu rumunského karikaturisty **Silvia Turkulece** ze soutěže *Zlatý úsměv*. Získal za ni 3. cenu na „*Golden Smile 2010*“. Kdo získá ceny na letošním 3. ročníku „*Kýchání mozku*“ budeme vědět až před uzávěrkou dalšího čísla. Nevíme ovšem, zda to hned prozradíme!

Co ovšem víme určitě, že v tomto čísle nacházíte propozice dalších klání v žánru cartoon. A jelikož jde o pořadatele v zemích, kde se nemluví česky (ale ani moc anglicky) je zcela samozřejmé, že naději na cenu a katalog mají hlavně autoři kreseb, které se obejdou bez slovního balastu...

V tabulce jsme se už dopracovali k měsíci prosinci a tak už nás mnoho novinek nečeká. To ovšem neznamená, že nemáme v zásobě pár velkých soutěží s uzávěrkou v r. 2014. Takže: svět se nezbortí, když už letos nic nestihnete. Ale možná zjistíte, že neúčast v letošních soutěžích byla velká chyba - nám v GAGu se stává, že (při znalostí vtípů našich autorů) se divíme, proč v zahraničí vyhrávají kresby i o dost slabší co do nápadů, než ty, co známe z domova. Takže: více sebedůvěry a méně skrblež dnes netrvá na posílání prací v oznámkované obálce, ale pre-
(G-men)

2013	Název soutěže	Body *)	Deadline	GAG **)
Póóózdě...	<i>Turistika v Libanonu</i> - Tyre, Libanon	-	6. 10. 2013	37/38
ŘÍJEN	<i>„Today's Greece“</i> - Hymettus, Řecko	**	19. 10. 2013	37/38
Přihořívá...	<i>New Technologies</i> - Barakaldo, Španělsko	***	19. 10. 2013	29/34
Přihořívá...	<i>„Marco Biassoni“</i> - Gallarate, Itálie	***	28. 10. 2013	37/38
	Crisan Publishing House - Deva, Rumunsko	-	31. 10. 2013	37/38
	Humor Exhibition - Piauí, Brazíle - <i>new!</i>	*	31. 10. 2013	39/40
	Enviromental Protection - Čína - <i>nové!</i>	-	31. 10. 2013	41-42
	C. I. C - Sinaloa, Brazíle - <i>new!</i>	*	7. 11. 2013	39/40
	Urziceni, Rumunsko - <i>Nové!</i>	**	18. 11. 2013	39/40
	Paraguacu Paulista, Brazílie - <i>nové!</i>	*	2. 12. 2013	39/40
	Adfesta - Teherán, Irán - <i>new!</i>	-	7. 12. 2013	41/42
	Bajacartoon - Baja, Maďarsko - <i>new!</i>	***	15. 12. 2013	41/42

^{*)} ve sloupci **Body** vycházíme z hodnocení soutěže jiných cartoonistických portálů, hlavně však z vlastních zjištění. Čím více hvězdiček, tím lepší soutěž. Bez hvězdiček jsou obvykle prvé ročníky soutěží zcela nových.

****)** ve sloupci uvádíme **číslo** e-GAGu, v němž najdete český výťah z propozic. Plus odkaz na závazný originál.

e-GAG (GEK). Časopis **České unie karikaturistů**. Založen 2003. 11. ročník. Toto je č. **13-41/42** (549/550) z
 10. 10. 2013 * Č. **13-43/44** vyjde **24. 10. 2013**. Phone 233 343 668 * **Redakce:** ivan.hanousek@dreamworx.cz